

Chapter: 9

प्र.1 रिकाम्या जागी दिलेल्या पर्यायांपैकी यर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (4)

- 1) जर एखाद्या वस्तूची छापील किंमत रु 500 असेल व विक्री किंमत रु 352 असेल तर शे.सूट आहे.
अ. 25% ब. 30% क. 35% ड. 40%

Ans. पर्याय क

- 2) विक्रीसाठी असलेल्या वस्तूवर त्या वस्तूची जी किंमत छापलेली असते. त्या किंमतीला त्या वस्तूची म्हणतात.
अ. विक्री किंमत ब. छापील किंमत क. सवलतीची किंमत ड. निश्चित केलेली किंमत

Ans. पर्याय ब

- iii) दलाली कडून मिळू शकते.

अ. फक्त विक्रेत्याकडून ब. फक्त खरेदी करणाऱ्या व्यक्तीकडून
क. विक्रेता व खरेदीदार दोघाकडून ड. विक्रेत्या किंवा खरेदीदाराकडून किंवा किंवा दोघाकडून

Ans. पर्याय ड

- iv) रिबेट म्हणजे एक प्रकारची असते.

अ. सूट ब. कमिशन क. सवलत ड. वरीलपैकी सर्व

Ans. पर्याय अ

प्र.2 पुढील उदाहरणे सोडवा. (4)

- i) जॉनने एका प्रकाशकाची 4500 रुपये किमतीची पुस्तके विकली. त्याबद्दल त्याला शेकडा 15 कमिशन मिळाले. तर जॉनला मिळणारे एकूण कमिशन किती हे काढण्यासाठी रिकाम्या चौकटीत योग्य संख्या लिहा.

पुस्तकाची विक्री किंमत = _____

मिळालेले कमिशन = $\frac{\text{_____}}{\text{_____}} \times \text{_____}$

कमिशनचा दर = _____

कमिशन = _____ रुपये

Ans.

पुस्तकाची विक्री किंमत = 4500

मिळालेले कमिशन = $\frac{\text{15}}{\text{100}} \times \text{4500}$

कमिशनचा दर = 675

कमिशन = 15 % रुपये

- ii) एका शेतकऱ्याने 9200 रुपये किंमतीचा माल अडत्यामार्फत विकला . त्याला 2% अडत द्यावी लागली. तर अडत्याला किती रक्कम मिळाली?

Ans. उकल : मालाची किंमत = Rs. 9200

$$\text{दिलेली अडत} = 9200 \times \frac{2}{100}$$

$$= 184 \text{ रुपये}$$

$$\text{अडतीचा दर} = 2 \%$$

$$\text{अडत्याला मिळालेली रक्कम} = \text{Rs. 184}$$

प्र.३ पुढील उदाहरणे सोडवा - (कोणतेही तीन)

(12)

- i) खादी भांडारातून उमाताईंनी खालील वस्तू खरेदी केल्या.
i. 3 साड्या प्रत्येकी 560 रुपये.
ii. मधाच्या 6 बाटल्या प्रत्येकी 90 रुपये
या खरेदीवर शेकडा 12 प्रमाणे रिबेट मिळाले. तर उमाताईंना या वस्तू केवढ्याला मिळाल्या?

Ans.

$$\text{उकल: 3 साड्यांची किंमत} = 3 \times 560$$

$$\text{Rs. 1680}$$

$$6 \text{ मधाच्या बाटल्यांची किंमत} = 6 \times 90$$

$$\text{Rs. 540}$$

$$\therefore \text{एकूण खरेदी किंमत} = 1680 + 540 = \text{Rs. 2220}$$

$$\begin{aligned} \text{मिळणारे एकूण रिबेट} &= 2220 \times \frac{12}{100} \\ &= 266.40 \text{ रुपये} \end{aligned}$$

$$\therefore \text{उमाताईंनी खादी भांडारात दिलेली रक्कम}$$

$$= 2220.00 - 266.40$$

$$= \text{Rs. 1953.60}$$

उमाताईंना या वस्तू **Rs. 1953.60** या किंमतीला मिळाल्या.

- ii) दिलेल्या माहितीच्या आधारे खालील रिकाम्या चौकटीत योग्य संख्या भरा.
एका दलालामार्फत श्रीमती दीपांजली यांनी 7,50,000 रुपये किंमतीचे घर श्रीमती लीलाबेन यांच्याकडून खरेदी केले. दलालाने दोघींकडून प्रत्येकी 2% दलाली घेतली. तर

(1) श्रीमती दीपांजली यांनी घर खरेदीसाठी _____ \times _____ = _____ रुपये दलाली दिली.

(2) लीलाबेन यांनी घर विक्रीसाठी _____ रुपये दलाली दिली.

(3) दलालास या व्यवहारांत एकूण _____ रुपये दलाली मिळाली.

(4) श्रीमती दीपांजली यांना ते घर _____ रुपयांस मिळाले.

(5) श्रीमती लीलाबेन यांना घर विकून _____ रुपये मिळाले.

Ans.

(1) श्रीमती दीपांजली यांनी घर खरेदीसाठी $7,50,000 \times \frac{2}{100} = 15000$ रुपये दलाली दिली.

(2) लीलाबेन यांनी घर विक्रीसाठी $7,50,000 \times \frac{2}{100} = \text{Rs. } 15000$ रुपये दलाली दिली.

(3) दलालास या व्यवहारांत एकूण $\text{Rs. } 30,000$ रुपये दलाली मिळाली.

(4) श्रीमती दीपांजली यांना ते घर $7,65,000$ रुपयांस मिळाले.

(5) श्रीमती लीलाबेन यांना घर विकून $7,35,000$ रुपये मिळाले.

iii) दुकानदार एक वस्तू एका विशिष्ट किमतीला विकण्याचे ठरवतो आणि तिची किंमत ठरवलेल्या किमतीपेक्षा 25% वाढवून छापतो. वस्तू विकताना तो ग्राहकास 20% सूट देतो, तर दुकानदार त्याने ठरवलेली किंमत आणि प्रत्यक्ष विक्रीचा किंमत यांत शेकडा किती फरक पडतो?

Ans. उकल : किमतीतील वाढ तसेच जास्तीचा नफा यांची टक्केवारी ठरवलेल्या किमतीवर आहे. म्हणून ठरविलेली किंमत 100 रुपये मानू ही किंमत 25 % वाढवून छापतो.

\therefore छापील किंमत = 125 रुपये.

सूट = 125 चे 20%

सूट = $125 \times \frac{20}{100} = 25$ रुपये.

\therefore विक्री किंमत = $125 - 25$ रुपये = 100 रु होईल.

ठरविलेली किंमत = 100 रु

व विक्री किंमत = 100 रु

म्हणजेच या व्यवहारत शेकडा 0 म्हणजेच 0% फरक पडतो.

iv) एका पंख्यांची छापील किंमत 3000 रु आहे. दुकानदाराने शेकडा 12 सूट दिली तर पंख्यावर दिलेली सूट व पंख्यांची विक्री किंमत काढा.

Ans.

उकल = सूट = शेकडा सूट \times छापील किंमत

= $\frac{12}{100} \times 3000$

= 360 रुपये

विक्री किंमत = छापील किंमत - सूट

= $3000 - 360$

= 2640 रुपये.

सूट = रु 360 व विक्री किंमत = रु 2640.